

## Ferides obertes

**D**e vegades sembla que la Guerra Civil va començar molt abans del 36 i que, en realitat, encara dura. El conflicte és recurrent i universal: el poder acostuma a mantenir-se sempre en les mateixes mans, les dels qui controlen l'economia, mantenen l'exèrcit i aproven les lleis; i quan les tornes canvien, quan el poder sembla que hi ha la possibilitat que es desplaci cap a unes altres mans (que, fins llavors minoritàries, de cop i volta aspiren a un suport popular ampli), els acostumats a manar (i encara des del poder) despleguen tota mena d'estratègies polítiques, argúcies legals, repressió policial i manipulacions mediàtiques per anorrear l'adversari que pot acabar amb els seus interessos i privilegis. El conflicte (que sempre hi és, no ens enganyem) esclata aleshores en una escalada imprevisible. Els qui són a dalt, emparats per la maquinària política, mediàtica, judicial, militar i policial que controlen, faran tot el possible per mantenir-s'hi. Els qui empenyen des de baix, per la seva banda, reclamaran amb totes les seves forces els drets que, si són majoria, els corresponen. Les ferides cal curar-les. Les de la guerra, també. Deixar-les obertes, mirar cap a una altra banda i esperar que s'oblidin, com ha pretès la transició espanyola, s'ha demostrat

que és un fracàs. No es pot amagar que, en nom de la llei i la justícia, es van afusellar innocents, es va empresonar i torturar gent per les seves idees, es van perpetrar venjances personals i es van deixar podrir milers de cadàvers en fosses comunes. A la darrera novel·la de Maria Barbal, *A l'amic escocès* (Columna, 2019), hi ha un personatge, l'Encarnació, a qui van matar el marit durant els primers mesos després de la guerra a causa de la delació d'algun veí, i sospita d'un home amb qui havia tingut algun enfrontament per temes d'expropiacions i canalització de l'aigua durant l'etapa republicana. La dona, consumida, es planteja si la revenja és una causa de la guerra, o bé si la guerra (i el seu resultat) ha estat l'excusa per a la revenja. I es pregunta: "Pot venir tanta maldat del sol verí de les guerres?" El meu amic Joan Pinyol fa anys que lluita per treure el seu avi del Valle de los Caídos, on van traslladar el seu cos des del cementiri de Lleida, sense dir-ne res a la família, i ara ha escrit un llibre (*Avi, et trauré d'aquí!*, Saldonar, 2019) explicant aquesta lluita fins ara infructuosa. Tan difícil és, tancar aquesta ferida? Es veu que sí. Darrerament, arran dels aldarulls nocturns viscuts en diverses ciutats catalanes després de la sentència que condemna a 100 anys de presó els líders independentistes, hem pogut llegir comentaris de l'estil: "Aquests joves són els nets d'aquells que vau enterrar a les cunetes." La ferida, doncs, continua oberta.

